בח א מיי׳ פכ״ט מהל׳

שנת הנכה יג טוש"ע א"ח סי' רלט סעיף ד: בש ב מיי שם הלכה ו

סמג עשין כט מוג עשין כט נטוש"ע א"ח סי' רלד

g"d]: ק"מן: ל ג מיי פ"ז מהלכות ברכות הלי טו סמג עשין כו טוש"ע א"ח סיי

קפב ס"ח: קפב ס"ח: לא ד מיי׳ שם הלכה יד ופכ"ע מהלי שבת

הלכה ז טוש"ע א"ח סי

רעא סעיף יא:

לב ה מיי פ"ז מהלי ברכות הלכה טו ופכ"ט מהלי שבת הל"ז

טוש"ע א"ח סי׳ הל ס"ד וסי רעא סעיף יד: לג ו מיי פכ"ט מהלי שבת הלכ" מו טוש"ע

א"ח סי' קפב ס"ג: ז מיי׳ שם הלכה

ה"ח סי׳ רלט ס"ה:

רבינו חננאל

ופרקינן חביבה מצוה כלומר כיון קודם לקידושה

מן היום. אין מעבירין

מצות הקידוש מן הלילה עד למחר. איני והתניא הנכנס לביתו במוצאי

שבת מברך על היין ועל המאור ועל הבשמים

ואומר הבדלה. ואם איז לו

, אלא רוח אחד מויחו לאחר

הנה מאוודו ההבולה לאחר המזון ולא אמרינן חביבה מצוה בשעתה.

ופרקינז שאני עיולי יומא

מחבבינן ליה ולא מאחרינן

. ליה, אפוקי יומא דהיא

תליא בהבדלה מאחרינז

ליה. ואסיקנא ש״מ מיהא

מתניתא תמני. וסימ׳ תלתא

בסי ותלתא טעמי ושתי

על הכוס, ש"מ שהמבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכוס. ומדקתני מניחו

לאחר המזון, ש״מ ברכת המזון טעונה כוס. ומדלא

. מבדיל במקצתו, ש״מ כוס

של ברכה צריך שיעור כדי רביעית ואין לו

אלא שיעור אחד. ומדלא קתני מבדיל ומניחו לאחר

המזון ומברך עוד עליו

ברכת המזון, ש״מ דאסור לו לברד עד שיטעום.

מעמר

לברכה. ושמע מינה טעם

מבדיל מדקתני ומשלשלן

וש״מ

הנה

מאחרת ההבדלה

יומא עיולי יומא

סמג עשין כט טוש"ע

שבת הלכה יג טוש"ע

לה:

קידוש היום מפני שקידוש היום קודם לכבוד

יום 🎜 (וכבוד לילה) ואם איתא לישבקיה עד

למחר וליעביד ביה תרתי א"ל יחביבה מצוה

בשעתה ומי אמריגן חביבה מצוה בשעתה

והא יתניא הנכנם לביתו במוצאי שבת מברך

על היין ועל המאור ועל הבשמים ואחר כך

אומר הבדלה על הכום "ואם אין לו אלא כום

אחר מניחו עד לאחר המזון ומשלשלן כולן

לאחריו ולא אמרינן חביבה מצוה בשעתה

א"ל אנא לא חכימא' אנא ולא חוואה אנא

ולא יחידא' אנא אלא גמרנא וסדרנא אנא וכן

מורין בבי מדרשא כוותי "שאני לן בין עיולי יומא לאפוקי יומא עיולי יומא כל

כמה דמקדמינן ליה עדיף ומחבבינן ליה אפוקי יומא מאחרינן ליה כי היכי דלא

ליהוי עלן כמונא שמע מינה מיהא מתני' תמני

ש"מ 🌣־המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על

הכום וש"מ מיברכה מעונה כום וש"מ ייכום

של ברכה צריך שיעור וש"מ מהמברך צריך

שימעו' וש"מ [©]ימעמו פגמו וש"מ יימעם מבדי

ושמע

יומא לאפוקי יומא עיולי יומא כל

סח: וש"נ], ג) לעיל דף קב: (וש"נ], ד) [ברכות נב.], ד) [ברכות נב.], ד) שם לג. [שבת קנ:

לקמן קו.], ו) [לקמן קיו:],

[ברכות נב.],

ממורת הש"ם

שיבדיל על הכום. וא״ת נפרק אין על הכוס אלא בג' ורבינו שלמה בן

רבינו מאיר אומר להטעין כוס אפילו ביחיד וכן מוכח במדרש שוחר טוב על קרא דשני רשעים שברת ועוד מוכיח מורי הר"ר יחיאל דטעונה כום אפילו ביחיד דאי אינה טעונה כום למה מניחו אחר המזון יבדיל לפני המזון ויאכל כל אחד בעלמו אואו לא תהא טעונה כום וא"ת לר"ג דאמר בכילד מברכין (ברכות דף מד.) דכל ז' מינין טעונין ג' ברכות דהיינו בהמ"ז ואם ילטרך כוס גם אותו כוס ילטרך כוס אחר א״כ לא יפטר לעולם וי״ל דלא תקנו כוס אלא אחר סעודת לחם ולה"ג שאין לברך על הגפן אחר בהמ"ו אתי נמי 0 שפיר ונראה דכן הלכה דבהמ"ז טעונה כוס ובאלו דברים (שם דף נב.) דאיכא ברייתא דסברה אינה טעונה מוקי לה התם כתנאי אליבא דב"ש: דש"בו בום של ברכה צריך שיעור. פי׳ מדחינו מחלקו לב׳ כוסות ותימה דהא מדקתני אין אלא כוס א' משמע דאין לו כלי אחר דהכי אמרי בברכות באלו דברים (ג"ז שם) דקאמר התם וסברי ב"ש בהמ"ז טעונה כוס והתנן בא להם יין אחר המזון ואין לו אלא כוס אחד מברך על היין ואח"כ מברך על המזון מאי לאו דמברך עליה ושחי ליה מיד לא דמברך ומנח ליה ולא שתי ומניחו לבהמ"ז והאמר מר המברך לריך שיטעום דטעים ליה בידיה שיניח מעט מן היין בידו וישתה ולא יפגום ומיירי שאין שם רביעית בלמלום משמע מדמוקי משום דקתני אין לו אלא כום אחד היינו אין לו אלא כלי אחד וי"ל דהתם כיון דמיירי דאיכא טפי מרביעית א״כ אין לו אלא כום אחד היינו על כרחך כלי אחד דאי לענין דליכא שני רביעית האמר הלא א"ל שיעור לברך על היין לשתות דאפילו אמשהו מברך שלא יהנה בלא ברכה והרי יכול לברך ולשתות העודף על הרביעית ורביעית הנשחר ינים לברכת המזון חלה חין לו חלה כלי חחד קחמר חבל הכא אין לו אלא כוס אחד אין נראה דכלי אחד קאמר דהא הנכנס לביתו התני שלא התחיל לאכול ואי אפשר שלא ימצא כלי אחר דמסתמא לא מיירי בגברא ערטילאי הלכך ע"כ לענין דאין לו שני שיעורין קאמר ובברכות דמיירי בבא להם יין על השלחן אפשר שאין לו על השלחן אלא כלי אחד: ש"ב מעם מבדיד. ולא ימתין עד למחר קודם אכילה: שבוע מינה מעמו פגמו. נראה דס"ד דאיכא טפי מרביעית ומשום דליכא שתי רביעיות קרי ליה כום אחד והשתא מוכח שפיר דטעמו פגמו אף על גב דכום של ברכה לריך שיעור דנהי דלריך שיעור יטעום מלא לוגמיו היתר על הרביעית והרביעית יניח לבהמ"ז ורב אשי דחי דמיירי דליכא שיעור טעימה יותר מרביעית דאם טעמו חסר שיעורו ומיהו השה היכי מוכח טעמו פגמו מדלא טעם העודף אכתי תיקשי ליה אתאי לא טעים ליה בידיה או בכלי אחר כדאמר

ולא אמרינן הביבה מלוה בשעתה. דלא מבדיל מקמי סעודתא דהוי שעת הבדלה: לא חלימא אנא. דלא אמינא ליה אנא מדעתאי להא דחביבה מלוה בשעתה: ולא חוואה אנא. מגיד: ולא אמינא ליה משמיה דגברא יחידאה: אלא גמרנא אנא. כך שמעתי בישיבה:

וסדרנה הנה. מסדר שמועות לפני רבותי תמיד: עיולי יומא. מחבבינה ליה ועבדינן קידוש מאורתא כי היכי דלנקטיה עילוון הייא: אפוקי יומא. כגון אבדלתא: מאחרינן ליה. היכא דאין לו אלא כוס אחד עד לאחר המזון: שמע מינה המבדיל בספלה כו'. דקתני הנכנס לביתו במולאי שבת מבדיל אף על גב דסתם בני אדם מבדילין בתפלה: וש"מ ברכה טעונה כום. ברכת המזון: ושמע מינה (ברכת המזוו) וכוסו (ה) של ברכ' לריך שיעור. דחי לח לריך שיעור ליחלקי׳ לתרי: ושמע מינה לריך המברך שיטעום. דאי לא טעים ליה ליברך עליה תרי זימני: ושמע מינה טעמו פגמו. כבר מברכת המזון: ואליבא

קידוש היום. קידוש הלילה שמקדשין את היום על הכוס בלילה קודם לכבוד יום שלא ישתה אותו באמצע סעודה אלא יקדש בו בלילה קודם אכילה: ולעביד ביה סרסי. קידוש היום והוי נמי כבוד היום קלת אע"פ שאינה

בתוך הסעודה: חביבה מלוה נשעחה. כדאמר באלו דברים (לעיל דף סח:) שהרי הקטר חלבים ואברים כשרים כל הלילה ואין ממתינין להם נשבת עד שתחשך שנה' (במדבר כח) עולת שבת בשבתו הלכך יקדש בו בלילה ולא ימחין בו עד מחר: ומי אמרינן. גבי ברכה חביבה מלוה בשעתה: ומשלשלן כולן לחחריו. לחחר ברכת המזון יין נר בשמים והבדלה כב"ש אליבא דר' יהודה והכי מפרשי' לקמיה [קו.] ולא אמר חביבה מלוה בשעתה דלא מבדיל מקמי מזון דהויא שעת הבדלה: לא חכימא אנא. לא אמינא לה מדעתאי להא דחביבה מלוה בשעתה: ולא חוואה אנא. מגיד: ולא אמינא לה משמיה דגברא יחידאה: אלא גמרנא אנא. כך שמעתי בישיבה: וסדרנא אנא. מסדר שמועותי לפני רבותי כך מפרש רבינו שלמה. ובתלמידי רבינו יצחק כתב ה"ג לא חכימא ולא גמרנא אנא אלא מסדרנא אנא ונ"ל פי׳ הדבר כן לא חכימא אנא לומר מה שאמרתי מעצמי מקדש והולך כל היום כולו וגם לתרץ חביבה מצוה בשעתה ולא גמרנא אנא לא למדתי דבר זה מרבותי בסדר קידוש אלא סדרנא אנא כל סדרי ברכות קידוש והבדלה נתתי לב בהן לברר את כולן לא נתישבתי עד שעמדתי על עיקרן ועל סדרן להורות לעולם כן: עיולי יומא. מחבבינן ליה ועבדינן קידושה מאורתה כי היכי דלינקטי עילוון הייה דחביבה מלוה בשעתה וזריזין מקדימין למלוה: אפוקי יומא. כגון הבדלה מאחרינן ליה היכא דאשכחן שום עלילה לאחוריה כגון היכא דאין לו אלא כוס אחד דמאחרינן ליה עד לאחר המזון: שמע מינה המבדיל בתפלה כו'. דקתני הנכנס לביתו במולאי שבת מבדיל ואע"ג דסתם בני אדם מבדיליו בתפלה: ש"מ ברכה טעונה כום. ברכת המזוו: וש"מ כום של ברכה לריך שיעור. רביעית לוג דאי לא תימא הכי דלריך שיעור לחלקיה לתרי: וש"מ המברך לריך שיטעום. או הוא או אחד מן השומעים ובשתיית אחד מהן ילאו כולן כדאמר בעירובין בפרק בכל מערבין (דף מ:) דאמר התם ליבריך עליה ולינחיה ומשני המברך לריך שיטעום וליתביה לינוקא לית הלכתא כרב אחא בר יעקב דאתי למיסרך וביום הכפורים קאי וש"מ דהמברך לריך שיטעום לכתחלה ואם לא טעם כי אם אחד מהן ילאו כולן ידי חובתן אבל אין מברכין על הכום אם לא ישתה א' ממנו ואפילו בשתיית תינוק שפיר דמי ומברייתא זו שמעינן דלריך שיטעום דאי לא טעים ליה ליבריך עליה מרי זימני הבדלה בשעתה בלא שתיה וברכת המזון בשעתה וישתה: וש"מ טעמו פגמו. לברכת המזון מדלח מבדיל ברישח קודם אכילה ושותה ומשייר המותר לברכת המזון: וש"מ טעם מבדיל. אף על פי שאכל מבדיל ולא ימתין עד למחר קודם אכילה דאיכא למאן דאמר לקמן (דף קו:) טעם אינו מבדיל. הכא לא גרסי׳ טעם אינו מקדש:

וערובין מ:], ע) [ברכות נב.], י) [לקמן קו: קו.], כ) [ומסקנא דהתם אם הבדיל בזו ולא הבדיל בזו נותו לו ברכוח על האווי () [וע"ע תוס׳ ברכות לו. ד"ה נתון,

הגהות הב"ח כוס של גרכה בהמ"ז לריך שיעור כל"ל: (ב) תום' ד"ה שמע מינה וכו' ולפירוש רבינו ניסים. נ"ב לעיל דף :ק"ב ע"ב בד"ה מניחו

גליון הש"ם . גם' וש"מ ברכה מעונה בום. עי' פ"א מ"ד דדמאי

מוסף רש"י

חרירה מצוה רשטחה ומשלשלן. לשוו סודרן שלשלת. כלומר המון (ברכות נב.)**.** ברכה טעונה כוס. נרכת המזון, דקתני מניחו לאחר מון (שם). טעמו פגמו ת המון ולקדוש ולהבדלה (שם). לברכת

מוסף תוספות

א. דרשאיז ליחלק כל זמז התחילו מוק' ב. שאין זה כבוד קידוש ב. שאון ווו כבון קידט והבדלה שיניח המברך כוס מלא לפניו וישתה ממנו משהו בכלי אחר. .55

שמע מינה תמני. תימה דהוה מצי למימר תשע שמע מינה שמותר לאכול קודם הבדלה כשאין לו אלא כום אחד ולפירוש רבינו ניסים (כ) דמיירי כשהתחיל לאכול מבעוד יום ניחא אך קשה על פירושו כדפי׳ לעיל: שמע מינה המבדיל בתפלה צריך

עומדין (ברכות דף לג:) דאמר ליה רבינא לרבא הלכתא מאי א"ל כקידושא מה הידושה בתפלה ועל הכוס אף הבדלה אמאי לא פשיט ליה מברייתא דהכא וי"ל משום דאיכא ברייתא התם שסוברת שא"ל להבדיל בשניהם דקתני המבדיל בזו ובזו ינוחו לו ברכות על ראשו סוהכא דמשמע ליה דודאי הבדיל בתפלה אף על גב דאיכא דלא מבדלי מדאמר המבדיל בזה ובזה כו' משום דרוב בני אדם מבדילים בתפלה: שבע מינה כרכה מעונה כום. קלת משמע דאפילו ביחיד טעונה כום להנכנס משמע שהוא יחידי וכן משמע לקמן (דף קיו:) דמנן שלישי אומר עליו ברכת המזון וקאמר בגמ' שמע מינה בהמ"ז טעונה כוס וארבעה כוסות תיקנו אפילו ביחידי מיהו יש לדחות משום דבהמ"ז טעונה כום בג' תיקנו בפסח אפילו ביחיד כוס לברכת המזון דאי בשום פעם אינה לריכה מה ענין כום בבהמ"ז היה להם לתקן שיר לכום שלישי והעולם אין נוהגין לברך בהמ"ז

לה בטעים ליה בידיה ולא קאמר שיניח היתר מרביעית בכלי אחר באלו דברים וי"ל בכום חובה כגון הבדלה ובהמ"ז וקידוש לריך לשתות

מכוס שיש בו רביעית - הלכך לא אפשר למיטעם בידיה או בכלי אחר אבל בברכות דלא מיירי בכוס חובה אפשר לחקן ע"י דטעים ליה בידיה: